

Kusakowate (Coleoptera: Staphylinidae) Kampinoskiego Parku Narodowego: Scydmaeninae

Rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) of Kampinos National Park: Scydmaeninae

Dawid MARCZAK¹, Andrzej MELKE

¹ Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie, Wydział Ekologii, ul. Olszewska 12, 00-792 Warszawa; Kampinoski Park Narodowy, ul. Tetmajera 38, 05-080 Izabelin; e-mail: dawid.marczak@gmail.com

ABSTRACT: The rove beetles' fauna of the Kampinos National Park was investigated. New faunistic data together with literature confirm occurrence of 22 species from the subfamily Scydmaeninae, among them 13 species are new for the study area. During the study 7 species were recognized as new for the Mazovian Lowland, among them four a very rare: *Euconnus maklinii* (MANNERHEIM, 1844), *Scydmaenus perrisi* (REITTER, 1879), *Scydmorephes helvolus* (SCHAUM, 1844), and *S. minutus* (CHAUDOIR, 1845).

KEY WORDS: faunistics, new records, Mazovian Lowland, ant-like stone beetles.

Wstęp

Podrodzina Scydmaeninae zaliczana jest do rodziny Staphylinidae i jest reprezentowana w Polsce przez 46 gatunków (BURAKOWSKI i in. 1978, 2000, JAŁOSZYŃSKI i WANAT 2005, 2018, JAŁOSZYŃSKI i in. 2009, Buchholz i in. 2021). Część taksonów to gatunki pospolite, jednak zdecydowana większość jest łowiona lokalnie, a mała ilość danych o ich rozmieszczeniu nie wynika z pozornej rzadkości, a raczej z rzadkości odławiania okazów w terenie (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015). Większość przedstawicieli Scydmaeninae spotyka się w ściółce, rozkładającym się drewnie, pod mchem i kamieniami, zarówno w środowiskach leśnych jak i nieleśnych (NEWTON i FRANZ 1998), natomiast pewne gatunki są myrmekofilami (JAŁOSZYŃSKI 2003). Ze względu na skryty tryb życia oraz zasiedlanie trudnodostępnych mikrośrodków Scydmaeninae bardzo rzadko są obiektem kompleksowych badań.

Na obszarze Kampinoskiego Parku Narodowego dotychczas stwierdzono 9 gatunków Scydmaeninae: *Euconnus maklinii* (MANNERHEIM, 1844), *E. pubicollis* (MÜLLER & KUNZE, 1822), *Eutheia linearis* MULSANT & REY, 1861, *Microscydms minimus* (CHAUDOIR, 1845), *M. nanus* (SCHAUM, 1844), *Neuraphes elongatulus* (MÜLLER & KUNZE, 1822), *Stenichnus collaris collaris* (MÜLLER & KUNZE, 1822), *S. godarti* (LATREILLE, 1806) i *S. scutellaris*

(MÜLLER & KUNZE, 1822) (MARCZAK i in. 2013, 2015, SAWONIEWICZ 2013, 2015, ULRICH i in. 2015 oraz KUBISZ i in. 2000).

Poniższa praca przedstawia dane o 19 gatunkach, w tym 6 notowanych wcześniej. Obecnie z obszaru Kampinoskiego Parku Narodowego znane są 22 gatunki Scydmaeninae, co stanowi niemal 50% fauny krajowej tej grupy kusakowatych.

Badania, z których pochodzą przedstawione wyniki faunistyczne, zostały przeprowadzone przy wsparciu Funduszu Leśnego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w roku 2020 i 2021 w ramach tematu „Przemiany środowiska po wiatrołomie i ocena mikrosukcesji biot organizmów zasiedlających powalone drzewa – etap III i IV”.

Material i metody

Materiały pozyskiwane były w latach 2011-2020 w granicach Kampinoskiego Parku Narodowego. Całość materiału została zebrana przez Dawida MARCZAKA i oznaczona przez Andrzeja MELKE. Okazy dowodowe znajdują się w kolekcji Andrzeja MELKE zdeponowanej w Muzeum Górnośląskim w Bytomiu.

Wszystkie osobniki odłowiono za pomocą pułapek przegrodowych typu IBL-5. Były one zawieszane na zamierających i świeżo zamarłych drzewach: dębach szypułkowych (*Quercus robur* L.), grabach zwyczajnych (*Carpinus betulus* L.), jesionach wyniosłych

(*Fraxinus excelsior* L.), brzozach brodawkowatych (*Betula pendula* ROTH.), osikach (*Populus tremula* L.), topolach czarnych (*Populus nigra* L.), olszach czarnych (*Alnus glutinosa* (L.)), wiązach szypułkowych (*Ulmus laevis* PALL.), wierzbach kruchych (*Salix fragilis* L.), czeremchach zwyczajnych (*Padus avium* MILL.), sosnach zwyczajnych (*Pinus sylvestris* L.) i świerkach pospolitych (*Picea abies* (L.) H.KARST).

Pułapki na dębach, grabach, brzozach, osikach, świerkach i czeremchach zwyczajnych wisiały w zbiorowisku *Tilio-Carpinetum*, na jesionach, wiązach, topolach czarnych i wierzbach kruchych w zbiorowisku *Fraxino-Alnetum*, a na olszach czarnych w zbiorowisku *Ribeso nigri-Alnetum*. Pułapki na sosnach wisiały w zbiorowisku *Quercu roboris-Pinetum*, z wyjątkiem danych z roku 2013 z OOS Sieraków, gdzie wisiały w zbiorowisku *Vaccino uliginosi-Pinetum*.

W pracy zastosowano następujące skróty: OOS – Obszar ochrony ścisłej. Przy każdym stanowisku podano w nawiasach kod odpowiedniego kwadratu siatki UTM. Gatunki nowe dla Niziny Mazowieckiej oznaczono gwiazdką [*]. W opisach rekordów zaznaczono na jakim drzewie odłowiono poszczególne osobniki. Nazewnictwo przyjęto za SCHÜLKE i SMETANA (2015).

Wyniki

Poniżej przedstawiono informacje faunistyczne dotyczące występowania na obszarze Kampinoskiego Parku Narodowego 19 gatunków Scydmaeninae.

Euconnus (s. str.) *hirticollis* (ILLIGER, 1798)

- DC79 Grabina, 1-31 V 2020, 1 ex., na sośnie.
- DC79 OOS Debły, 1-30 VI 2016, 2 exx., 1-30 IV 2017, 1 ex., na wiązcie; 1-31 VII 2016, 1 ex., na dębie; 1-31 V 2016, 5 exx., 1-30 VI 2016, 3 exx., na olszy czarnej; 1-30 VI 2017, 1 ex., na czeremsze zwyczajnej.
- DC89 OOS Sieraków, 1-31 V 2016, 2 exx., 1-30 VI 2016, 1 ex., 1-31 VII 2016, 1 ex., na olszy czarnej.
- DC89 OOS Zaborów Leśny, 1-30 IV 2012, 1 ex., 1-31 V 2015, 2 exx., 1-30 VI 2015, 5 exx., 1-31 VII 2015, 1 ex., na dębie; 1-31 V 2016, 19 exx., 1-30 VI 2016, 4 exx., na olszy czarnej.

W Polsce jest gatunkiem stosunkowo pospolitym (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015), historycznie znany z nielicznych stanowisk z: Pobrzeża Bałtyku, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Niziny Mazowieckiej, Śląska Dolnego, Śląska Górnego i Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio potwierdzony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI 2003) oraz odnaleziony na Pojezierzu

Pomorskim (RUTA i in. 2011), Pojezierzu Mazurskim (GAWROŃSKI i OLEKSA 2009) oraz Podlasiu, w Puszczy Białowieskiej i Beskidzie Wschodnim (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym, znajdującym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019). Gatunek umieszczony na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce w kategorii EN – gatunek zagrożony (PAWŁOWSKI i in. 2002).

Euconnus (s. str.) *claviger claviger* (MÜLLER & KUNZE, 1822)

- DC79 Grabina, 1-31 V 2020, 2 exx., na sośnie.
- DC79 OOS Debły, 1-31 V 2015, 3 exx., 1-30 IV 2017, 3 exx., na jesionie; 1-31 V 2015, 1 ex., 1-30 IV 2017, 1 ex., na wiązcie.
- DC89 OOS Sieraków, 1-30 IV 2011, 1 ex., 1-30 VI 2011, 1 ex., 1-30 IV 2014, 2 exx., 1-31 V 2014, 5 exx., 1-30 VI 2014, 2 exx., 1-31 V 2015, 4 exx., na dębie; 1-31 V 2013, 1 ex., 1-30 VI 2013, 1 ex., 1-30 IV 2014, 3 exx., 1-31 V 2014, 1 ex., 1-31 VII 2014, 1 ex., na sośnie; 1-31 V 2016, 4 exx., 1-31 VII 2016, 1 ex., na olszy czarnej.
- DC89 OOS Zaborów Leśny, 1-30 IV 2012, 1 ex., na grabie; 1-31 V 2012, 1 ex., 1-31 V 2015, 3 exx., na dębie; 1-31 V 2016, 3 exx., na olszy czarnej.
- DD80 OOS Kaliszki, 1-31 V 2014, 3 exx., na sośnie.

W Polsce jest rzadko łowiony (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z nielicznych stanowisk z: Pobrzeża Bałtyku, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Niziny Mazowieckiej, Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Wzgórz Trzebnickich, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Wyżyny Lubelskiej, Roztocza, Beskidu Zachodniego i Beskidu Wschodniego (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio potwierdzony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI 2003) i Nizinie Mazowieckiej (GUTOWSKI i in. 2006) oraz odnaleziony w Górach Świętokrzyskich (BYK 2007), na Pojezierzu Mazurskim (GAWROŃSKI i OLEKSA 2009, GUTOWSKI i in. 2010), Wyżynie Małopolskiej (BYK i in. 2013) i w Puszczy Białowieskiej (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi o twardym drewnie oraz w mniejszym stopniu z drzewami iglastymi i drzewami liściastymi o miękkim drewnie (BOUGET i in. 2019). Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Formica* LINNAEUS, 1758 i *Lasius* FABRICIUS, 1804 (BURAKOWSKI i in. 1978) oraz bywa poławiany w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019).

Euconnus (s. str.) *maklinii* (MANNERHEIM, 1844)

- DC79 Grabina, 1-30 VI 2020, 1 ex., na sośnie.
- DC79 Zaborówek, 1-31 V 2020, 1 ex., 1-30 VI 2020, 2 exx., na dębie.
- DC89 OOS Zaborów Leśny, 1-30 VI 2011, 1 ex., na dębie.

W Polsce jest uważany za gatunek bardzo rzadki (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z Nielicznych stanowisk z: Pobrzeża Bałtyku, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Wzgórz Trzebnickich i Roztocza (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio potwierdzony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI 2003) oraz odnaleziony na Pojezierzu Mazurskim (GAWROŃSKI i OLEKSA 2009), Nizinie Mazowieckiej (SAWONIEWICZ 2013) i w Górach Świętokrzyskich (BUCHHOLZ i in. 2021).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi o twardym drewnie (BOUGET i in. 2019). Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Formica* LINNAEUS, 1758 i *Lasius* FABRICIUS, 1804 (BURAKOWSKI i in. 1978) oraz bywa poławiany w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019).

Microscydms (s. str.) *minimus* (CHAUDOIR, 1845)

- DC69 OOS Żurawiove, 1-30 VI 2017, 1 ex., 1-31 VII 2017, 1 ex., na osice; 1-30 VI 2017, 1 ex., 1-31 VII 2017, 1 ex., na świerku; 1-31 VII 2017, 1 ex., na brzozie; 1-31 VII 2017, 3 exx., na olszy czarnej.
- DC79 Grabina, 1-30 VI 2020, 1 ex., 1-31 VII 2020, 1 ex., na sośnie.
- DC79 OOS Debły, 1-31 VII 2015, 5 exx., na dębie; 1-31 VII 2015, 1 ex., 1-30 IV 2017, 1 ex., 1-31 VII 2017, 1 ex., na jesionie; 1-30 VI 2016, 1 ex., 1-31 VII 2016, 2 exx., 1-30 IV 2017, 1 ex., na olszy czarnej; 1-30 IV 2017, 1 ex., 1-31 VII 2017, 2 exx., na wiązcie.
- DC79 Zaborówek, 1-30 IV 2020, 2 exx., 1-31 V 2020, 1 ex., 1-30 VI 2020, 1 ex., 1-31 VII 2020, 2 exx., na dębie.
- DC89 Klaudyn, 1-30 VI 2017, 1 ex., 1-31 VII 2017, 1 ex., na topoli czarnej; 1-30 VI 2017, 3 exx., na wierzbie kruchej.
- DC89 OOS Sieraków, 1-30 VI 2011, 1 ex., 1-30 VI 2015, 6 exx., 1-31 VII 2015, 2 exx., na dębie; 1-30 VI 2013, 1 ex., 1-31 VII 2013, 1 ex., 1-30 IV 2014, 4 exx., 1-31 VII 2014, 3 exx., na sośnie; 1-31 VII 2016, 1 ex., na olszy czarnej.
- DC89 OOS Zaborów Leśny, 1-31 V 2012, 2 exx., 1-30 VI 2015, 3 exx., 1-31 VII 2015, 6 exx., na dębie.

- DD80 OOS Kaliszki, 1-30 VI 2014, 1 ex., 1-31 VII 2014, 1 ex., na sośnie.

Gatunek stosunkowo niedawno wykazany z Polski (CZERWIŃSKI 1994) – z Pojezierza Pomorskiego i Niziny Mazowieckiej. W kolejnych latach podany z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (BOROWIEC i KANIA 1994, RUTA i MELKE 2002), Puszczy Białowieskiej (BOROWSKI 2001, GUTOWSKI i in. 2006), Pojezierza Mazurskiego (GAWROŃSKI i OLEKSA 2009), Gór Świętokrzyskich (BUCHHOLZ i in. 2021) oraz Podlasia, Śląska Dolnego, Beskidu Wschodniego i Bieszczad (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi o twardym drewnie oraz w mniejszym stopniu z drzewami liściastymi o miękkim drewnie (BOUGET i in. 2019). Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Formica* LINNAEUS, 1758 i *Lasius* FABRICIUS, 1804 (BURAKOWSKI i in. 1978) oraz bywa poławiany w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019).

Microscydms (s. str.) *nanus* (SCHAUM, 1844)

- DC69 OOS Zamczysko, 1-31 VII 2011, 1 ex., na dębie.
- DC69 OOS Żurawiove, 1-30 VI 2017, 1 ex., 1-31 VII 2017, 1 ex., na osice; 1-30 VI 2017, 1 ex., 1-31 VII 2017, 1 ex., na świerku; 1-30 VI 2017, 1 ex., na brzozie.
- DC79 Grabina, 1-30 IV 2020, 1 ex., 1-31 VII 2020, 1 ex., na sośnie.
- DC79 OOS Debły, 1-31 VII 2011, 1 ex., 1-30 VI 2015, 4 exx., 1-31 VII 2015, 2 exx., na dębie; 1-30 VI 2015, 1 ex., 1-31 VII 2015, 1 ex., na wiązcie; 1-30 VI 2017, 1 ex., 1-31 VII 2017, 1 ex., na jesionie; 1-30 VI 2017, 1 ex., na olszy czarnej.
- DC79 Zaborówek, 1-30 VI 2020, 2 exx., 1-31 VII 2020, 4 exx., na dębie.
- DC89 Klaudyn, 1-31 VII 2017, 3 exx., na topoli czarnej.
- DC89 OOS Sieraków, 1-31 V 2011, 1 ex., 1-30 VI 2011, 1 ex., 1-30 IX 2011, 1 ex., 1-31 V 2015, 8 exx., 1-30 VI 2015, 37 exx., 1-31 VII 2015, 41 exx., na dębie; 1-31 V 2013, 1 ex., 1-30 VI 2013, 1 ex., 1-31 V 2014, 5 exx., 1-30 VI 2014, 12 exx., 1-31 VII 2014, 7 exx., na sośnie; 1-31 VII 2016, 2 exx., na olszy czarnej.
- DC89 OOS Zaborów Leśny, 1-31 V 2012, 2 exx., 1-31 V 2015, 2 exx., 1-30 VI 2015, 4 exx., 1-31 VII 2015, 6 exx., na dębie; 1-30 IV 2016, 1 ex., 1-31 V 2016, 2 exx., 1-30 VI 2016, 1 ex., na olszy czarnej.
- DD80 OOS Kaliszki, 1-30 VI 2014, 6 exx., 1-31 VII, 1 ex., na sośnie.

W Polsce gatunek rzadki (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z nielicznych stanowisk z: Pobrzeża Bałtyku, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Wyżyny Małopolskiej, Sudetów Zachodnich, Sudetów Wschodnich, Beskidu Zachodniego i Beskidu Wschodniego (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio potwierdzony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI 2003) i Wyżynie Małopolskiej (BYK i in. 2013) oraz odnaleziony w Puszczy Białowieskiej (BOROWIEC i in. 1992, BOROWSKI 2001), w Górach Świętokrzyskich (BYK 2007), na Pojezierzu Mazurskim (GAWROŃSKI i OLEKSA 2009) i Nizinie Mazowieckiej (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym z różnymi gatunkami drzew, znajdowanym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019). Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Formica* i *Lasius* (BURAKOWSKI i in. 1978).

* *Neuraphes* (s. str.) *angulatus*
(MÜLLER & KUNZE, 1822)

- DC79 Grabina, 1-31 V 2020, 1 ex., na sośnie.
- DC79 OOS Debły, 1-30 IV 2011, 1 ex., 1-31 V 2011, 1 ex., na dębie; 1-31 V 2016, 1 ex., na olszy czarnej; 1-30 IV 2017, 1 ex., na jesionie; 1-30 VI 2017, 1 ex., na wiązcie.
- DC79 Zaborówek, 1-31 V 2020, 1 ex., na dębie.
- DC89 OOS Sieraków, 1-30 IX 2011, 2 exx., na dębie; 1-30 IV 2014, 1 ex., na sośnie.
- DC89 OOS Zaborów Leśny, 1-30 VII 2011, 1 ex., na dębie.

W Polsce gatunek pospolity (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z: Pobrzeża Bałtyku, Pojezierza Pomorskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Wzgórz Trzebnickich, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Wyżyny Małopolskiej, Roztocza, Sudetów Zachodnich, Sudetów Wschodnich, Kotliny Nowotarskiej, Beskidu Wschodniego i Tatr (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio potwierdzony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (KONWERSKI i PRZEWOŻNY 2001, JAŁOSZYŃSKI 2003, RUTA 2007). Odnaleziony również w Górach Świętokrzyskich (BYK 2007) i na Pojezierzu Mazurskim (GUTOWSKI i in. 2020).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi o twardej drewnie oraz w mniejszym stopniu z drzewami iglastymi, znajdowanym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019).

Neuraphes (s. str.) *carinatus*
(MULSANT & REY, 1861)

- DC69 OOS Zamczysko, 1-31 V 2011, 1 ex., na dębie.
- DC69 OOS Żurawiowe, 1-30 IV 2017, 1 ex., 1-31 VII 2017, 1 ex., na brzozie.
- DC79 OOS Debły, 1-31 VII 2011, 2 exx., na dębie; 1-30 IV 2015, 1 ex., 1-30 IV 2017, 1 ex., na wiązcie; 1-30 VI 2015, 2 exx., 1-30 IV 2017, 1 ex., na jesionie.
- DC79 Zaborówek, 1-30 IV 2020, 1 ex., na dębie.
- DC89 Klaudyn, 1-30 VI 2017, 2 exx., 1-31 VII 2017, 4 exx., na topoli czarnej.
- DC89 OOS Sieraków, 1-31 V 2011, 1 ex., 1-31 VII 2011, 1 ex., na dębie.
- DC89 OOS Zaborów Leśny, 1-31 V 2012, 1 ex., na dębie.

W Polsce gatunek rzadki (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z: Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Wzgórz Trzebnickich i Sudetów Zachodnich (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio stwierdzony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (CZERWIŃSKI 1994, RUTA i MELKE 2002, JAŁOSZYŃSKI 2003), Nizinie Mazowieckiej (CZERWIŃSKI 1994), w Puszczy Białowieskiej (BOROWSKI 2001), Pojezierzu Mazurskim (KOMOSIŃSKI i PALIŃSKA 2006), Wyżynie Małopolskiej (BYK i in. 2013), w Górach Świętokrzyskich (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015, BUCHHOLZ i in. 2021) oraz w Puszczy Białowieskiej i Beskidzie Wschodnim (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi o twardej drewnie oraz w mniejszym stopniu z drzewami iglastymi, znajdowanym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019). Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Formica*, *Ponera* LATREILLE, 1804 i *Lasius* (BURAKOWSKI i in. 1978).

Neuraphes (*Pararaphes*) *plicicollis plicicollis*
(REITTER, 1880)

- DC89 OOS Sieraków, 1-30 VI 2016, 1 ex., 1-31 VII 2016, 2 exx., na olszy czarnej.

Gatunek stosunkowo niedawno wykazany z Polski (BOROWIEC i KANIA 1992) – z Puszczy Białowieskiej. W kolejnych latach podany z Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej (CZERWIŃSKI 1994, JAŁOSZYŃSKI 2003), Niziny Mazowieckiej (CZERWIŃSKI 1994), Pojezierza Mazurskiego (GAWROŃSKI i OLEKSA 2009), Wyżyny Małopolskiej (MOKRZYCKI i in. 2013) oraz Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Gór Świętokrzyskich i Beskidu Wschodniego (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami iglastymi, znajdowanym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019).

Scydmaenus (Cholerus) hellwigii (HERBST, 1792)

- DC79 OOS Debły, 1-30 VI 2015, 2 exx., 1-31 VII 2015, 1 ex., na dębie; 1-30 VI 2015, 2 exx., 1-31 VII 2015, 2 exx., na jesionie; 1-30 VI 2015, 2 exx., na wiązcie.
- DC79 Zaborówek, 1-30 VI 2020, 4 exx., na dębie.

W Polsce gatunek rzadki (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z: Pobrzeża Bałtyku, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Niziny Mazowieckiej, Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Roztocza i Beskidu Wschodniego (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio potwierdzony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI 2003) i odnaleziony w Puszczy Białowieskiej (BOROWIEC i in. 1992), na Pojezierzu Mazurskim (GAWROŃSKI i OLEKSA 2009, GUTOWSKI i in. 2020), Wyżynie Lubelskiej (STANIEC 2003), Wzgórzach Trzebnickich (RUTA i in. 2008) oraz na Pojezierzu Pomorskim i w Górach Świętokrzyskich (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi oraz w mniejszym stopniu z drzewami iglastymi, znajdowanym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019). Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Formica* i *Lasius* (JAŁOSZYŃSKI 2003). Może także żyć w gniazdach ptaków (BOUGET i in. 2019).

Scydmaenus (Cholerus) perrisi (REITTER, 1879)

- DC89 OOS Sieraków, 1-30 VI 2014, 1 ex., 1-31 VII 2014, 2 exx., na sośnie.

W Polsce gatunek nadzwyczaj rzadki (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z: Śląska Dolnego i Śląska Górnego (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio stwierdzony w Górach Świętokrzyskich (BOROWIEC 1991, BYK 2007), w Puszczy Białowieskiej (BOROWIEC i in. 1992), na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI 2003), Nizinie Mazowieckiej (BOROWSKI i in. 2010), Wyżynie Lubelskiej (STANIEC 2003), na Pojezierzu Mazurskim (GAWROŃSKI i OLEKSA 2009) oraz w Beskidzie Wschodnim (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015).

Przez BURAKOWSKIEGO i in. (1978) jest uznawany za relikw lasów pierwotnych. Jest myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Lasius* (JAŁOSZYŃSKI 2003). Gatunek umieszczony na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce w kategorii CR – gatunek krytycznie zagrożony (PAWŁOWSKI i in. 2002).

Scydmaenus (Parallomicrus) rufus
MÜLLER & KUNZE, 1822

- DC79 Grabina, 1-31 V 2020, 1 ex., 1-30 VI 2020, 11 exx., na sośnie.
- DC79 OOS Debły, 1-31 VII 2015, 1 ex., na wiązcie.
- DC79 Zaborówek, 1-30 VI 2020, 1 ex., na dębie.
- DC89 OOS Sieraków, 1-30 VI 2014, 1 ex., na sośnie.
- DC89 OOS Zaborów Leśny, 1-3 VI 2015, 1 ex., na dębie.

W Polsce gatunek rzadki (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z: Pobrzeża Bałtyku, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Niziny Mazowieckiej, Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Roztocza i Beskidu Zachodniego (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio potwierdzony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI 2003) i odnaleziony w Puszczy Białowieskiej (BOROWSKI 2001), na Pojezierzu Mazurskim (GAWROŃSKI i OLEKSA 2006, GUTOWSKI i in. 2020) oraz Pojezierzu Pomorskim i Beskidzie Wschodnim (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi oraz w mniejszym stopniu z drzewami iglastymi, znajdowanym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019). Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Formica* i *Lasius* (JAŁOSZYŃSKI 2003). Może także żyć w gniazdach ptaków (Bouget i in. 2019).

**Scydmoraphes helvolus* (SCHAUM, 1844)

- DC69 OOS Zamczysko, 1-31 VII 2011, 1 ex., na dębie.
- DC89 OOS Sieraków, 1-30 VI 2014, 1 ex., na sośnie; 1-31 V 2015, 1 ex., 1-30 VI 2015, 1 ex., 1-31 VII 2015, 1 ex., na dębie; 1-30 VI 2016, 1 ex., na olszy czarnej.
- DD80 OOS Kaliszki, 1-31 V 2014, 1 ex., na sośnie.

W Polsce gatunek bardzo rzadki (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z: Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Wzgórz Trzebnickich, Beskidu Zachodniego i Beskidu Wschodniego (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio odnaleziony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI 2003).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi o miękkim drewnie oraz w mniejszym stopniu z drzewami liściastymi o twardym drewnie, znajdowanym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019). Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Formica* i *Lasius* (BURAKOWSKI i in. 1978).

**Scydmorephes minutus* (CHAUDOIR, 1845)

- DC89 OOŚ Sieraków, 1-31 V 2015, 2 exx., na dębie.

W Polsce gatunek bardzo rzadki (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z: Śląska Górnego, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Roztocza i Beskidu Wschodniego (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio odnaleziony w Puszczy Białowieskiej (BOROWIEC i in. 1992), na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI 2003), Pojezierzu Mazurskim (GAWROŃSKI i OLEKSA 2009), Pojezierzu Pomorskim i w Puszczy Białowieskiej (JAŁOSZYŃSKI i in. 2015).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi o twardym drewnie oraz w mniejszym stopniu z drzewami liściastymi o miękkim drewnie, znajduwanym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019). Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Formica* (BURAKOWSKI i in. 1978).

**Stenichnus* (s. str.) *bicolor* (DENNY, 1825)

- DC79 OOŚ Debły, 1-30 VII 2015, 1 ex., na wiązcie.
- DC89 OOŚ Zaborów Leśny, 1-31 VII 2011, 1 ex., na dębie.

W Polsce gatunek rzadki, znany z nielicznych stanowisk (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z: Pojezierza Mazurskiego, Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Roztocza, Sudetów Zachodnich, Beskidu Zachodniego i Beskidu Wschodniego (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio odnaleziony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI 2003), w Puszczy Białowieskiej (GUTOWSKI i in. 2006), Górach Świętokrzyskich (BUCHHOLZ i in. 2021) oraz potwierdzony na Pojezierzu Mazurskim (GAWROŃSKI i OLEKSA 2009). Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym różnymi drzewami liściastymi i iglastymi, znajduwanym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019).

Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Formica* (BURAKOWSKI i in. 1978). Według JAŁOSZYŃSKIEGO (2003) możliwe że jest związany z grzybami nadrzewnymi. Gatunek umieszczony na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce w kategorii VU – gatunek narażony (PAWŁOWSKI i in. 2002).

Stenichnus (s. str.) *collaris collaris*
(MÜLLER & KUNZE, 1822)

- DC69 OOŚ Zamczysko, 1-30 IV 2011, 1 ex., 1-31 V 2011, 1 ex., na dębie.

- DC69 OOŚ Żurawiove, 1-30 IV 2017, 1 ex., na czeremsze zwyczajnej; 1-31 VII 2017, 1 ex., na świerku.
- DC79 Grabina, 1-30 IV 2020, 1 ex., 1-30 VI 2020, 1 ex., na sośnie.
- DC79 OOŚ Debły, 1-31 VII 2016, 1 ex., na olszy czarnej; 1-30 IV 2017, 1 ex., na jesionie.
- DC89 OOŚ Sieraków, 1-30 IV 2014, 10 exx., 1-31 V 2014, 1 ex., 1-30 VI 2014, 1 ex., na sośnie; 1-31 V 2015, 2 exx., na dębie.
- DC89 OOŚ Zaborów Leśny, 1-31 V 2011, 1 ex., 1-30 VI 2015, 1 ex., na dębie.
- DD80 OOŚ Kaliszki, 1-30 IV 2014, 1 ex., 1-31 V 2014, 4 exx., na sośnie.

W Polsce gatunek pospolity (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z: Pobrzeża Bałtyku, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Niziny Mazowieckiej, Puszczy Białowieskiej, Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Wyżyny Małopolskiej, Roztocza, Niziny Sandomierskiej, Sudetów Zachodnich, Sudetów Wschodnich, Beskidu Zachodniego i Beskidu Wschodniego (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio potwierdzony w Puszczy Białowieskiej (BOROWSKI 2001), na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI 2003, RUTA 2014) i Wyżynie Małopolskiej (MOKRZYCKI i in. 2013) oraz odnaleziony na Pojezierzu Mazurskim (BYK i BYK 2004, GUTOWSKI i in. 2010) i w Górach Świętokrzyskich (BYK 2007). Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi o twardym drewnie, znajduwanym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019).

Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Formica* (BURAKOWSKI i in. 1978). Dodatkowo jest mycetofagiem mogącym żyć w takich gatunkach jak: *Bjerkandera* spp., *Hypholoma* spp., *Polyporos* spp., *Trametes* spp. (BOUGET i in. 2019).

Stenichnus (s. str.) *godarti* (LATREILLE, 1806)

- DC69 OOŚ Zamczysko, 1-30 IV 2011, 1 ex., 1-31 V 2011, 3 exx., 1-30 VI 2011, 2 exx., 1-31 VIII 2011, 2 exx., na dębie.
- DC69 OOŚ Żurawiove, 1-30 IV 2017, 1 ex., 1-30 VI 2017, 2 exx., na brzozie; 1-30 IV 2017, 2 exx., 1-30 VI 2017, 1 ex., 1-31 VII 2017, 1 ex., na olszy czarnej; 1-30 IV 2017, 2 exx., na osice, 1-30 IV 2017, 1 ex., 1-30 VI 2017, 3 exx., na świerku.
- DC79 Grabina, 1-30 IV 2020, 4 exx., 1-31 V 2020, 15 exx., 1-30 VI 2020, 6 exx., 1-31 VII 2020, 7 exx., na sośnie.
- DC79 OOŚ Debły, 1-30 IV 2011, 1 ex., 1-31 V 2011, 7 exx., 1-30 VI 2011, 2 exx., 1-31 VII 2011,

- 4 exx., 1-31 VIII 2011, 2 exx., 1-31 V 2012, 1 ex., 1-30 IV 2015, 1 ex., 1-31 V 2015, 13 exx., 1-30 VI 2015, 10 exx., 1-31 VII 2015, 7 exx., na dębie; 1-30 IV 2015, 4 exx., 1-31 V 2015, 6 exx., 1-30 VI 2015, 2 exx., 1-31 VII 2015, 2 exx., 1-30 IV 2017, 6 exx., 1-31 V 2017, 1 ex., 1-30 VI 2017, 2 exx., 1-31 VII 2017, 4 exx., na jesionie; 1-30 IV 2015, 2 exx., 1-31 V 2015, 4 exx., 1-30 VI 2015, 3 exx., 1-31 VII 2015, 1 ex., 1-30 IV 2017, 6 exx., 1-30 VI 2017, 2 exx., 1-31 VII 2017, 2 exx., na wiązcie; 1-30 VI 2016, 6 exx., 1-31 VII 2016, 6 exx., 1-30 IV 2017, 2 exx., 1-30 VI 2017, 3 exx., 1-31 VII 2017, 3 exx., na olszy czarnej; 1-30 IV 2017, 1 ex., na czeremsze zwyczajnej.
- DC79 Zaborówek, 1-30 IV 2020, 3 exx., 1-31 V 2020, 5 exx., 1-30 VI 2020, 5 exx., 1-31 VII 2020, 4 exx., na dębie.
 - DC89 Klaudyn, 1-30 IV 2017, 1 ex., na wiązcie, 1-31 VII 2017, 1 ex., na topoli czarnej.
 - DC89 OOŚ Sieraków, 1-3 IV 2011, 1 ex., 1-31 V 2011, 1 ex., 1-30 VI 2011, 2 exx., 1-31 VII 2011, 2 exx., 1-31 VIII 2011, 3 exx., 1-30 IV 2015, 2 exx., 1-31 V 2015, 1 ex., 1-30 VI 2015, 1 ex., na dębie; 1-30 IV 2013, 1 ex., 1-31 V 2013, 1 ex., 1-30 VI 2013, 4 exx., 1-31 VII 2013, 2 exx., 1-30 IV 2014, 8 exx., 1-31 V 2014, 4 exx., 1-30 VI 2014, 4 exx., 1-31 VII 2014, 2 exx., na sośnie; 1-31 V 2016, 2 exx., 1-30 VI 2016, 4 exx., 1-31 VII 2016, 3 exx., na olszy czarnej.
 - DC89 OOŚ Zaborów Leśny, 1-30 IV 2011, 4 exx., 1-31 V 2011, 2 exx., 1-30 VI 2011, 3 exx., 1-31 VII 2011, 6 exx., 1-31 VIII 2011, 1 ex., 1-31 V 2015, 3 exx., 1-30 VI 2015, 3 exx., 1-31 VII 2015, 7 exx., na dębie; 1-31 V 2016, 4 exx., 1-31 VII 2016, 5 exx., na olszy czarnej.
 - DD80 OOŚ Kaliszki, 1-30 IV 2014, 2 exx., 1-31 V 2014, 5 exx., na sośnie.

W Polsce gatunek pospolity (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z: Pobrzeża Bałtyku, Pojezierza Pomorskiego, Pojezierza Mazurskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Niziny Mazowieckiej, Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Roztocza, Sudetów Zachodnich, Beskidu Zachodniego i Beskidu Wschodniego (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio potwierdzony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI 2003), na Pojezierzu Mazurskim (BYK i BYK 2004, KOMOSIŃSKI i PALIŃSKA 2006, GAWROŃSKI i OLEKSA 2006, 2009, GUTOWSKI i in 2010) oraz na Nizinie Mazowieckiej (KUBISZ i in. 2000, SAWONIEWICZ 2013). W ostatnich latach odnaleziony również w Puszczy Białowieskiej (BOROWIEC i in. 1992, BOROWSKI 2001, GUTOWSKI i in. 2006), Górach Świętokrzyskich (BYK 2007) i na Wyżynie Małopolskiej (BYK i in. 2013).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi o twardym drewnie oraz w mniejszym stopniu z drzewami iglastymi i drzewami liściastymi o miękkim drewnie (BOUGET i in. 2019). Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Formica* LINNAEUS, 1758 i *Lasius* FABRICIUS, 1804 (BURAKOWSKI i in. 1978) oraz bywa poławiany w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019).

**Stenichnus* (s. str.) *pusillus pusillus*
(MÜLLER & KUNZE, 1822)

- DC69 OOŚ Żurawiove, 1-30 IV 2017, 1 ex., na brzozie; 1-30 IV 2017, 11 exx., na olszy czarnej; 1-30 IV 2017, 1 ex., na osice; 1-30 IV 2017, 5 exx., 1-31 V 2017, 3 exx., 1-30 VI 2017, 3 exx., 1-31 VII 2017, 2 exx., na świerku; 1-31 V 2017, 1 ex., 1-30 VI 2017, 1 ex., na czeremsze zwyczajnej.
- DC79 Grabina, 1-30 IV 2020, 7 exx., 1-31 V 2020, 12 exx., 1-30 VI 2020, 1 ex., 1-31 VII 2020, 2 exx., na sośnie.
- DC79 OOŚ Debły, 1-30 IV 2015, 2 ex., 1-31 V 2015, 6 exx., na dębie; 1-30 IV 2015, 1 ex., 1-31 V 2015, 1 ex., 1-30 VI 2015, 1 ex., 1-30 IV 2017, 2 exx., 1-30 VI 2017, 2 exx., 1-31 VII 2017, 1 ex., na wiązcie; 1-31 V 2016, 6 exx., 1-30 VI 2016, 1 ex., 1-31 VII 2016, 1 ex., 1-31 V 2017, 1 ex., 1-30 VI 2017, 2 exx., na olszy czarnej; 1-30 VI 2015, 1 ex., 1-30 IV 2017, 1 ex., 1-31 VII 2017, 1 ex., na jesionie.
- DC79 Zaborówek, 1-30 IV 2020, 7 exx., 1-31 V 2020, 2 exx., 1-30 VI 2020, 1 ex., na dębie.
- DC89 Klaudyn, 1-30 IV 2017, 1 ex., 1-31 VII 2017, 1 ex., na jesionie; 1-30 VI 2017, 2 exx., na topoli czarnej.
- DC89 OOŚ Sieraków, 1-30 IV 2011, 1 ex., 1-30 IV 2015, 8 exx., 1-31 V 2015, 6 exx., 1-30 VI 2015, 5 exx., 1-31 VII 2015, 2 exx., na dębie; 1-30 IV 2013, 13 exx., 1-31 V 2013, 4 exx., 1-30 IV 2014, 15 exx., 1-31 V 2014, 6 exx., 1-30 VI 2014, 5 exx., na sośnie.
- DC89 OOŚ Zaborów Leśny, 1-30 IV 2011, 1 ex., 1-30 IV 2012, 3 exx., 1-31 V 2012, 8 exx., na dębie; 1-31 V 2016, 1 ex., 1-31 VII 2016, 1 ex., na olszy czarnej.
- DD80 OOŚ Kaliszki, 1-30 IV 2014, 13 exx., 1-31 V 2014, 6 exx., 1-30 VI 2014, 2 exx., na sośnie.

W Polsce gatunek rzadki, historycznie znany z: Pojezierza Mazurskiego, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Roztocza, Beskidu Zachodniego i Beskidu Wschodniego (BURAKOWSKI i in. 1978). W ostatnim czasie odnaleziony w Puszczy

Białowieskiej (BOROWSKI 2001), na Wyżynie Małopolskiej (JAŁOSZYŃSKI i in. 2007), Górach Świętokrzyskich (BUCHHOLZ i in. 2021) oraz potwierdzony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (JAŁOSZYŃSKI i in. 2007).

Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi o twardym drewnie, znajdowanym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019). Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Lasius* i *Formica* (BURAKOWSKI i in. 1978).

**Stenichnus* (s. str.) *scutellaris*
(MÜLLER & KUNZE, 1822)

- DC69 OOS Zamczysko, 1-30 IV 2011, 12 exx., na dębie.
- DC69 OOS Żurawiove, 1-30 IV 2017, 1 ex., na osice.
- DC79 OOS Debły, 1-31 V 2011, 4 exx., 1-30 VI 2011, 1 ex., na dębie.
- DC89 OOS Sieraków, 1-30 IV 2011, 14 exx., 1-31 V 2011, 15 exx., 1-30 VI 2011, 4 exx., 1-30 VI 2015, 1 ex., na dębie; 1-30 IV 2014, 1 ex., 1-31 V 2014, 1 ex., na sośnie.
- DC89 OOS Zaborów Leśny, 1-31 V 2011, 2 exx., na dębie.
- DD80 OOS Kaliszki, 1-31 V 2014, 2 exx., 1-30 VI 2014, 1 ex., na sośnie.

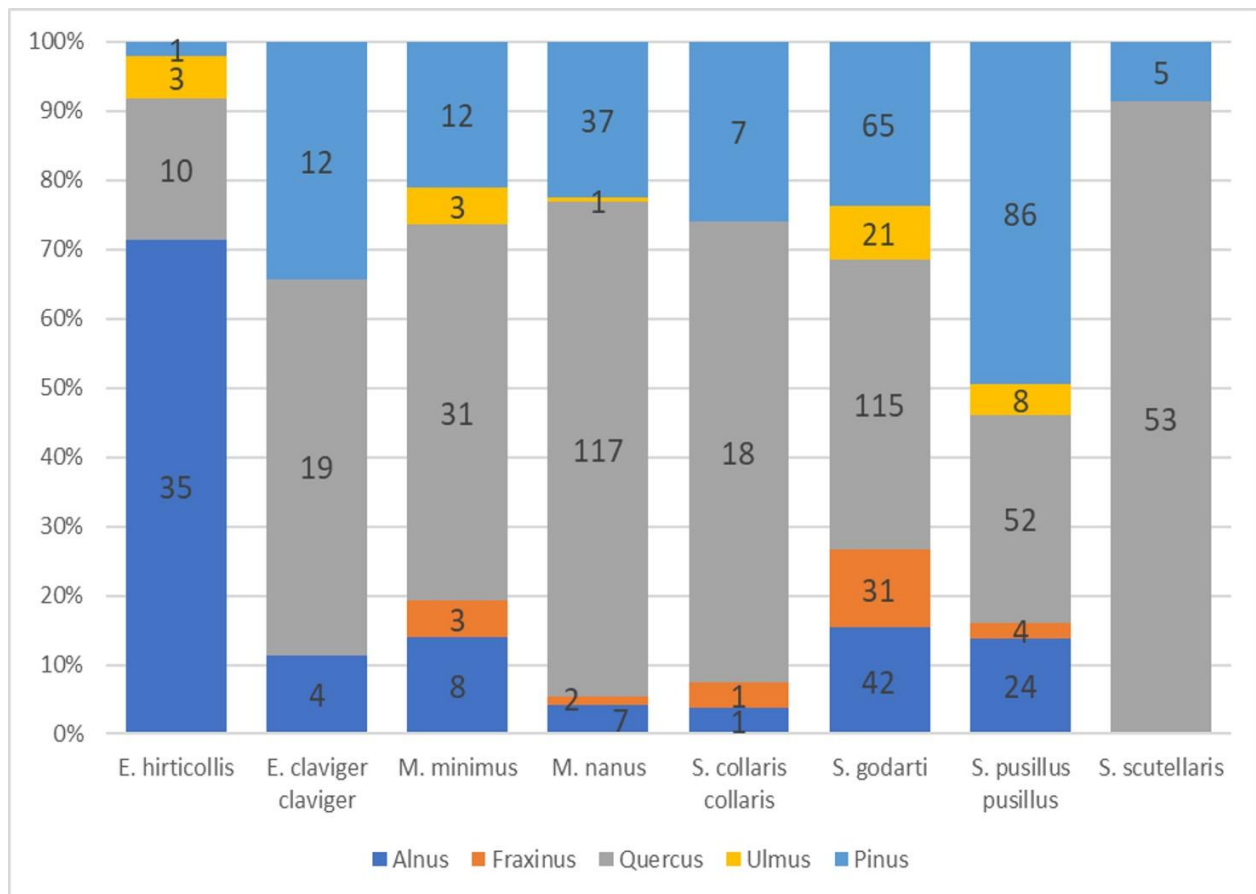
W Polsce gatunek pospolity (JAŁOSZYŃSKI 2003), historycznie znany z: Pobrzeża Bałtyku, Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej, Śląska Dolnego, Śląska Górnego, Wzgórz Trzebnickich, Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej, Wyżyny Małopolskiej, Rostocza, Sudetów Zachodnich, Sudetów Wschodnich i Beskidu Wschodniego (BURAKOWSKI i in. 1978). Ostatnio potwierdzony na Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (RUTA i MELKE 2002, JAŁOSZYŃSKI 2003, RUTA 2007) i Wyżynie Małopolskiej (BYK i in. 2013) oraz odnaleziony na Pojezierzu Mazurskim (GUTOWSKI i in. 2006, 2010, GAWROŃSKI i OLEKSA 2009) i w Górach Świętokrzyskich (BYK 2007). Jest gatunkiem fakultatywnie saproksylicznym związanym głównie z drzewami liściastymi o twardym drewnie, znajdowanym również w rozkładającej się materii roślinnej (BOUGET i in. 2019). Jest także myrmekofilem żyjącym w gniazdach mrówek z rodzaju *Lasius* i *Formica* (BURAKOWSKI i in. 1978). Dodatkowo jest mycetofagiem mogącym żyć w takich gatunkach jak: *Armillaria* spp., *Gymnopus* spp., *Fuligo* spp., *Hypholoma* spp., *Panellus* spp., *Trametes* spp. (BOUGET i in. 2019).

Dzięki badaniom pułapkowym i dużej liczbie odłowionych osobników, można wysunąć pewne stwierdzenia co do wybiórczości siedliskowej wybranych gatunków: *E. claviger claviger*, *Microscydmus minimus*, *M. nanus*, *Stenichnus collaris collaris* i *S. scutellaris* znacznie częściej łowią się do pułapek umieszczonych na dębach niż na innych gatunkach drzew (ryc.). *Euconnus hirticollis* częściej był odławiany na olszach, natomiast *Stenichnus pusillus pusillus* znacznie częściej odławiano na sosnach niż na gatunkach liściastych. Wydaje się, że *Stenichnus godarti* nie wykazuje specjalizacji co do konkretnego gatunku drzewa.

W analizowanym materiale pochodzącym ze zbiorów pułapkowych stwierdzono 19 gatunków Scydmaeninae związanych z siedliskami martwych drzew. Wśród nich 13 gatunków stwierdzono po raz pierwszy w Kampinoskim Parku Narodowym, a 7 jest nowych dla Niziny Mazowieckiej. Przedstawione dane dotyczące saproksylicznych Scydmaeninae z pewnością nie wyczerpują pełnej listy gatunków z tej podrodziny dla omawianego obszaru. W przyszłości należy spodziewać się odnalezienia kolejnych gatunków, szczególnie związanych z innymi rodzajami mikrośrodków – szczególnie powiązanych z rozkładającą się martwą materią pochodzenia roślinnego lub z gniazdami i norami ptaków czy ssaków. Warto również zwrócić uwagę na bardzo dużą wartość lasów Puszczy Kampinoskiej dla zachowania rzadkich gatunków chrząszczy saproksylicznych. Na tym obszarze, mimo że jest on izolowaną, dużą wyspą leśną w centralnej Polsce stwierdzono rzadkie gatunki leśne takie jak *Euconnus maeklinii*, *Scydmaenus perrisi*, *Scydmorephes helvolus* czy *S. minutus*. Potwierdza to tezę MARCZAKA (2020) o istotnej roli Puszczy Kampinoskiej w zachowaniu fauny saproksylicznej obszaru niżu środkowoeuropejskiego.

SUMMARY

In this paper authors present results of the faunistic and ecologic survey about fauna of ant-like stone beetles (Staphylinidae: Scydmaeninae) of the Kampinos National Park, which was conducted in the years 2011-2020. Together with literature data occurrence of 22 species is confirmed which is almost 50% of the country richness of that group of beetles. During the study 13 species were recognized as new for the park and 7 species as new for the Mazovian Lowland. Most of these species are widely distributed in Poland, only four are very rarely collected: *Euconnus maeklinii* (MANNERHEIM, 1844), *Scydmaenus perrisi* (REITTER, 1879), *Scydmorephes helvolus* (SCHAUM, 1844), and *S. minutus* (CHAUDOIR, 1845).

Ryc. Liczba osobników wybranych gatunków Scydmaeninae odławianych na poszczególnych drzewach.

Fig. Number of individuals selected species of Scydmaeninae collected on trees species

PIŚMIENNICTWO

- BOROWIEC L. 1991. Nowe i rzadkie dla Polski gatunki Scydmaenidae (Coleoptera). *Wiadomości Entomologiczne*, **10** (1): 19-21.
- BOROWIEC L., KANIA J. 1994. Uwagi o niektórych krajowych gatunkach chrząszczy (Coleoptera). *Wiadomości Entomologiczne*, **13** (4): 215-225.
- BOROWIEC L., KANIA J., WANAT M. 1992. Chrząszcze (Coleoptera) nowe dla Puszczy Białowieskiej. *Wiadomości Entomologiczne*, **11** (3): 133-141.
- BOROWSKI J. 2001. Próba waloryzacji lasów Puszczy Białowieskiej na podstawie chrząszczy (Coleoptera) związanych z nadrzewnymi grzybami. [W:] A. SZUJECKI (red.). *Próba szacunkowej waloryzacji lasów Puszczy Białowieskiej metodą zoindykacyjną*. Wydawnictwo SGGW, Warszawa: 287-317.
- BOUGET Ch., BRUSTEL H., NOBLECOURT T., ZAGATTI P. 2019. *The Saproxyllic Beetles of France: Illustrated Ecological Catalogue*. Muséum National d'Histoire Naturelle, Paryż, 738 pp.
- BUCHHOLZ L., KOMOSIŃSKI K., MELKE A., SIKORA-MARZEC P. 2021. Chrząszcze (Coleoptera) Świętokrzyskiego Parku Narodowego. *Wiadomości Entomologiczne*, **40**, Suppl.: 1-273.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1978. Histeroidea i Staphylinoidea prócz Staphylinidae. *Katalog Fauny Polski*, XXIII, **5**: 1-356.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 2000. Uzupełnienia tomów 2-21. *Katalog Fauny Polski*, XXIII, **22**: 1-252.
- BYK A. 2007. Waloryzacja lasów Gór Świętokrzyskich na podstawie struktury zgrupowań chrząszczy saproksylicznych. [W:] J. BOROWSKI, S. MAZUR (red.). *Waloryzacja Ekosystemów leśnych Gór Świętokrzyskich metodą zoindykacyjną*. Wydawnictwo SGGW, Warszawa: 57-11.
- BYK A., BYK S. 2004. Chrząszcze saproksylofilne próchnowisk rezerwatu „Dęby w Krukach Pasleckich”. *Parki Narodowe i Rezerwaty Przyrody*, **23** (4): 555-580.
- BYK A., BOROWSKI J., MAZUR S., MOKRZYCKI T., RUTKIEWICZ A. 2013. Waloryzacja lasów Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Spalsko-Rogowskie” na podstawie struktury zgrupowań chrząszczy saproksylicznych. *Studia i Materiały CEPL w Rogowie*, **35**, 2: 82-128.
- CZERWIŃSKI S. 1994. Nowe stanowiska rzadkich Scydmaenidae (Coleoptera) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **13** (2): 131-132.
- GAWROŃSKI R., OLEKSA A. 2006. Wstępna waloryzacja alei śródpolnych Parku Krajobrazowego Pojezierza Iławskiego na podstawie chrząszczy saproksylicznych. *Parki Narodowe i Rezerwaty Przyrody*, **25** (1): 85-107.
- GAWROŃSKI R., OLEKSA A. 2009. Materiały do znajomości Scydmaeninae (Coleoptera: Staphylinidae) Pojezierza Mazurskiego. *Wiadomości Entomologiczne*, **28** (3): 149-161.

- GUTOWSKI J. M., BUCHHOLZ L., KUBISZ D., OSSOWSKA M., SUĆKO K. 2006. Chrząszcze saproksyliczne jako wskaźnik odkształceń ekosystemów leśnych borów sosnowych. *Leśne Prace Badawcze*, **67** (4): 101-144.
- GUTOWSKI J. M., KUBISZ D., SUĆKO K., ZUB K. 2010. Sukcesja saproksylicznych chrząszczy (Coleoptera) na powierzchniach pohuraganowych w drzewostanach sosnowych Puszczy Piskiej. *Leśne Prace Badawcze*, **71** (3): 279-298.
- GUTOWSKI J.M., KUBISZ D., SUĆKO K., KOMOSIŃSKI K., MAZUR M.A., PACUK B., GREŃ Cz. 2020. Chrząszcze (Coleoptera) Suwalskiego Parku Krajobrazowego. IBL, Sękocin Stary, 391 pp.
- JAŁOZYŃSKI P. 2003. Materiały do poznania Scydmaenidae (Coleoptera: Staphylinoidea) Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej. *Wiadomości Entomologiczne*, **22** (1): 13-24.
- JAŁOZYŃSKI P., WANAT M. 2005. Two species of the Scydmaenidae (Coleoptera) new to the fauna of Poland. *Polish Journal of Entomology*, **74**: 153-156.
- JAŁOZYŃSKI P., WANAT M. 2018. Pierwsze stwierdzenie *Stenichnus poweri* (FOWLER) w Polsce (Coleoptera: Staphylinidae, Scydmaeninae). *Acta Entomologica Silesiana*, **26**: 1-5.
- JAŁOZYŃSKI P., WANAT M., KRÓLIK R. 2009. Nowe i rzadkie gatunki *Cephenium* MÜLLER et KUNZE (Coleoptera: Staphylinidae: Scydmaeninae) w polskiej faunie. *Wiadomości Entomologiczne*, **28** (4): 213-218.
- JAŁOZYŃSKI P., WANAT M., TWARDY D. 2015. Nowe stanowiska Scydmaeninae (Coleoptera: Staphylinidae) w Polsce. *Wiadomości entomologiczne*, **34** (4): 20-33.
- KOMOSIŃSKI K., PALIŃSKA K. 2006. Saproksyliczne chrząszcze (Coleoptera) próchnowisk rezerwatu „Las Warmiński” na Pojezierzu Mazurskim. *Wiadomości Entomologiczne*, **25** (2): 99-106.
- KONWERSKI Sz., PRZEWOŻNY M. 2001. Interesujące gatunki chrząszczy (Coleoptera) odłowione w samolówki świetlne w Puszczy Noteckiej. *Wiadomości Entomologiczne*, **20** (3-4): 90.
- KUBISZ D., HILSZCZAŃSKI J., GARBALIŃSKI P. 2000. Chrząszcze (Coleoptera) rezerwatów Czerwińskie Góry I i II i ich otuliny w Puszczy Kampinoskiej. *Parki Narodowe i Rezerwaty Przyrody*, **19** (4): 83-89.
- MARCZAK D. 2020. Chrząszcze saproksyliczne głównych typów siedliskowych Puszczy Knyszyńskiej – studium faunistyczno-ekologiczne. IBL, Sękocin Stary, 285 pp.
- MARCZAK D., MELKE A., MASIARZ J. 2013. *Calodera cochlearis* ASSING, 1996 (Coleoptera: Staphylinidae) – gatunek nowy dla Polski oraz inne gatunki rzadkich kusakowatych nowe dla Niziny Mazowieckiej. *Wiadomości Entomologiczne*, **32** (3): 165-178.
- MARCZAK D., MELKE A., MASIARZ J. 2015. Rzadkie gatunki saproksylicznych kusakowatych (Coleoptera: Staphylinidae) w faunie Kampinoskiego Parku Narodowego. (str. 47–61). [w:] D. MARCZAK, Ł. TYBURSKI (red.). *Lasy w parkach narodowych i rezerwach przyrody*, Kampinoski Park Narodowy, Izabelin.
- MOKRZYCKI T., BOROWSKI J., BYK A., RUTKIEWICZ A. 2013. Waloryzacja ekosystemów Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Spalsko-Rogowskie” na podstawie struktury grupowań chrząszczy (Coleoptera) zasiedlających pniaki. *Studia i Materiały CEPL w Rogowie*, **35** (2): 48-81.
- NEWTON A., FRANZ H. 1998. World catalog of the genera of Scydmaenidae (Coleoptera). *Koleopterologische Rundschau*, **68**: 137-165.
- PAWŁOWSKI J., KUBISZ D., MAZUR M. 2002. Coleoptera Chrząszcze. [W:] Z. GŁOWACIŃSKI (red.) *Czerwona lista zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce*. Polska Akademia Nauk, Instytut Ochrony Przyrody, Kraków, 155 ss.
- RUTA R. 2007. Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) kserotermicznych Wzgórz Byszewickich w Dolinie Noteci. *Nowy Pam. Fizjograf.*, **5** (1-2): 49-106.
- RUTA R. 2014. Zabytkowy park w Kujanie koło Złotowa jako ostoja saproksylicznych chrząszczy (Insecta: Coleoptera). *Przegląd Przyrodniczy*, **25** (2): 91-100.
- RUTA R., MELKE A. 2002. Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) rezerwatu „Kuźnik” koło Piły. *Roczniki Naukowe PTOP „Salamandra”*, **6**: 57-101.
- RUTA R., MELKE A., PRZEWOŻNY M. 2011. Chrząszcze (Insecta: Coleoptera) Rezerwatu Przyrody „Czarci Staw” koło Złotowa. *Przegląd Przyrodniczy*, **22** (2): 12-31.
- RUTA R., ŻUK K., LASON A. 2008. Nowe stanowiska *Carpophilus sexpustulatus* (FABRICIUS, 1792) (Coleoptera: Nitidulidae) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **27** (2): 116-117.
- SAWONIEWICZ M. 2013. Chrząszcze (Coleoptera) występujące w próchnie brzoź (Betula spp.) na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego. *Leśne Prace Badawcze*, **74** (1): 71-85.
- SAWONIEWICZ M. 2015. Ptiliidae Erichson, 1845 (Coleoptera) Wigierskiego Parku Narodowego. *Wiadomości Entomologiczne*, **34** (4): 68-70.
- SCHÜLKE M., SMETANA A. 2015. Family Staphylinidae LATREILLE, 1802. [W:] I. LÖBL, D. LÖBL (red.): *Catalogue of Palearctic Coleoptera*, Vol. 2, Revised and updated edition. Hydrophiloidea - Staphylinoidea. Brill, Leiden & Boston: 1702 ss.
- STANIEC B. 2003. Uwagi o występowaniu *Scydmaenus perrisii* (REITTER, 1882) i *Scydmaenus hellwigii* (HERBST, 1792) (Coleoptera: Scydmaenidae) na Wyżynie Lubelskiej. *Wiadomości Entomologiczne*, **22** (4): 244-245.
- ULRICH W., HOSTE-DANYŁOW A., FALEŃCZYK-KOZIRÓG K., HAJDAMOWICZ I., ILIEVA-MAKULEC K., OLEJNICZAK I., STAŃSKA M., WYTWER J. 2015. Temporal patterns of energy equivalence in temperate soil invertebrates. *Oecologia*, **179**: 271-280.

Wpłynęło: 23 stycznia 2023
Zaakceptowano: 20 marca 2023